

16.8.2017

Sisäministeriö**kirjaamo@intermin.fi****maahanmuutto-osasto@intermin.fi**

Viite: Sisäministeriön lausuntopyyntö SMDno-2015-1328, 6.7.2017

**LUONNOS HALLITUKSEN ESITYKSEKSI ULKOMAALAISLAIN MUUTTAMISESTA
KOSKIEN KARKOTUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO**

Sisäministeriö on pyytänyt Rikosseuraamuslaitokselta lausuntoa ulkomaalaislain muuttamisesta. Ehdotus on, että maasta karkottamista koskivien päätösten täytäntöönpanokelpoisuutta koskevia säännöksiä muutettaisiin siten, että tietyt yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen liittyvät karkottamista koskevat päätökset voitaisiin panna täytäntöön nopeammin.

Kun karkottamispäätöksen saanut vankeusrangaistukseen tuomittu henkilö on suorittanut vankeutensa, hän vapautuu ehdonalaiseen vapauteen joko Rikosseuraamuslaitoksen valvontaan määrättyinä tai ilman valvontaa. Maasta poistamisen täytäntöönpano tapahtuu henkilön vapauduttua vankilasta ja on poliisin toimivallassa. Karkottamisen täytäntöönpanon ajankohta ei täten vaikuta vankeusrangaistuksen suorittamiseen eikä vankilassa oloaikaan.

Ulkomaalaislain mukaiset käännyttämisen- ja karkottamispäätökset voivat olla perusteena Suomessa tuomitun vankeusrangaistuksen täytäntöönpanon siirtämiselle toiseen valtioon. Tällöin kyse on nimenomaan niistä käännytys- ja karkottamispäätöksistä, joissa perusteena on yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle vaarallisen henkilön maasta poistaminen.

Siirrettäessä vankeusrangaistuksen täytäntöönpano Pohjoismaiden ja EU valtioiden ulkopuoliseen valtioon on siirtämisen perusteena olevan maastapoistamispäätöksen oltava lain sanamuodon mukaisesti lainvoimainen (laki kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa 21/1987, 19 § 2 momentti 2-kohta). Näistä vankeuden ja vangin siirroista päättäminen on oikeusministeriön toimivallassa.

Rikosseuraamuslaitos on toimivaltainen ratkaisemaan vankeusrangaistuksen täytäntöönpanon siirrot pohjoismaihin ja EU jäsenvaltioihin. Valitusoikeus Rikosseuraamuslaitoksen päätöksistä on Helsingin hallinto-oikeuteen. Pohjoismaiden välisissä vankeusrangaistusten siirroissa käännytys- tai karkotuspäätöstä ei ole säädetty siirron edellytykseksi.

EU jäsenvaltioiden välisissä vankeusrangaistusten siirroissa käännytys- tai karkotuspäätös voi olla siirron perusteena. Siirtoihin sovelletaan Euroopan Unionin Neuvoston puitepäätöksen 2008/909/YOS (vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta rikosasioissa annettuihin tuomioihin, joissa määrätään vapausrangaistus tai vapauden menetyksen käsittävä toimenpide, niiden täytäntöönpanemiseksi Euroopan unionissa) eli ns. tuomittujen siirto puitepäätöstä. Mainitun puitepäätöksen artiklan 4 kohdan (1)(b) mukaisesti vankeuden siirtopyyntö voidaan lähettää jäsenvaltioon, ”jonka kansalainen tuomittu on, ja johon, vaikkei hän asu mainitussa jäsenvaltiossa, hänet karkotetaan sen jälkeen, kun hänet

on vapautettu rangaistuksen täytäntöönpanosta tuomioon tai oikeudelliseen tai hallinnolliseen päätökseen taikka tuomioista johtuvaan muuhun toimenpiteeseen sisältyvän maastapoistamis- tai karkotusmääräyksen perusteella”. Puitepäätöksessä ei nimenomaisesti mainita maastapoistamis- tai karkotuspäätöksen lainvoimaisuudesta. Tuomiolla puitepäätöksessä tarkoitetaan lainvoimaista päätöstä tai määräystä, jolla määrätään rangaistus (artikla 1 kohta a). Tuomittujen siirto puitepäätöksen täytäntöönpanolaissa 1169/2011 ei niin ikään säädetä siirron perusteena olevan maastapoistamispäätöksen lainvoimaisuudesta siirron perusteena.

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö on ainakin toistaiseksi perustanut siirtopäätöksensä vain lainvoimaiseen käännytys- tai karkotuspäätökseen silloin, kun vankeusrangaistuksen siirron perusteena on ollut nimenomaan tuomittujen siirto puitepäätöksen edellä mainittu artiklan 4 kohta (1)(b). Näin ollen on epäselvää, toisiko yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen liittyvä nopeutettu karkotuspäätöksen täytäntöönpanokelpoisuus Rikosseuraamuslaitoksen näkökulmasta käytännön muutoksia vankeusrangaistusten siirtoihin.

Pääjohtajan sijainen
Hallintojohtaja

Heli Herna

Johtava lakimies

Katja Dogović